

Bilgi Mabetleri

Size bugün farklı bir gündem sunmak adına Temples Of Knowledge, yani Türkçe ifadesiyle 'Bilgi Mabetleri' başlıklı bir kitabı anlatmak istiyorum. Sanırım siz de Ergenekon, asker, polis tutuklamalar, intihar (maalesef) meseleleri ile ilgili yazılardan en az benim kadar bunalmışsınızdır. Hayat bu kadar karmaşık, sıkıcı, kederli ve çaresizliğimizi bu denli hissettirecek ölçüde kırıcı olmamalı değil mi? Bilemiyorum sizlerdeki ruh halini, ama ben kendimi üzgün ve bezgin hissediyorum; hissediyordum ki...

Bu hafta başı ofise geldiğimde masamda bulduğum bir kitap, beni günün bütün sıkıcı gündeminden uzaklaştırdı ve sanki zamanlar arasında dolaşan bir başka dünyaya taşıdı. Ben de o günkü ruh halimi 'kitaptan önce' ve 'kitaptan sonra' diye ikiye ayırmaya karar verdim. Temples of Knowledge isimli kitap Batı dünyasının tarihsel kütüphaneleri hakkında bazı bilgiler vererek başlıyor ve sonrasında Ahmet Ertuğ'un çekmiş olduğu muhteşem kütüphane fotoğrafları ile devam ediyor. İspanya, Portekiz, Avusturya, İtalya, Fransa, İngiltere, İrlanda gibi ülkelerin tarihi kütüphanelerinin detaylarını yansıtan bu fotoğraflar, ciddi bir emek ürünü ve tam bir sanatçı dokunuşu ile şekillenmiş.

Kitap, Borusan Holding tarafından basılan bir armağan eser ve Yönetim Kurulu Başkanı Asım Kocacı'nın bir mektubuyla birlikte gönderilmiş. Mektuptaki şu ifadeler kitabın amacını önemli ölçüde özetliyor: 'Günümüzün sanal dünyası ve gelecekte bizi bekleyen tamamıyla kağıtsız sayısal hayat düşünüldüğünde, bu kütüphanelerin varlığı ve özellikle içindeki kitapların korunmasının büyük önem taşıdığına inanıyoruz.'

Bu cümledeki ilk bölüm kanımca işin özünü yansıtıyor; 'sanal dünya' ve 'kağıtsız hayat'. Giderek sanal alana doğru kayan ve dokunma duyusunun belki de zamanla etkisini yitireceği gelecek dünyamızda, şu anda el yazmaları için gösterilen özen, pek muhtemeldir ki önümüzdeki yıllarda bütün basılı eserler için geçerli olacak. Tüm kağıtlar belleklere, CD'lere dönüşecek. Bu nedenle yalnızca tarihi olanların değil, tüm kütüphanelerin önümüzdeki dönemde bir yandan da birer müze kimliğini de üstleneceğini söylemek mümkün.

Bu kitapta görüldüğü üzere, bazıları tarafından 'Mabet' olarak tanımlanan kütüphanelerin ve kitapların ülkemizdeki durumuna bir göz atalım isterseniz. (Yine üzgün ve bezgin ruh durumuna geçiş için hazırlanalım.)

Uluslararası Kütüphane Dernekleri Federasyonu (IFLA) standartlarına göre Türkiye'deki halk kütüphanelerinde 123 milyonu aşkın kitabın bulunması gerekiyor. Oysa bu rakam ülkemizde yalnızca 13 milyon. Örneğin Rusya'daki kütüphanelerde kitap sayısı 750 milyon civarında, Almanya'da bu rakam 150 milyon, Bulgaristan'da ise 45 milyonun üzerinde.

Dünyada en fazla yeni kitap İngiltere'de basılıyor; rakam 206.000. Onu 172.000 ile ABD ve 136.000 ile Çin izliyor. Türkiye'de ise 7000 civarında olduğu söyleniyor.

Kütüphane sayılarımız açısından da durum pek farklı değil. 5 milyon nüfuslu Finlandiya'da 1.202 kütüphane bulunurken Türkiye'de bu rakam sadece 1.434. Üstelik bunların bir kısmı da işlevsiz. Bir başka istatistiğe göre 70 milyonluk Türkiye'de 459 bin kişi kütüphane üyesi. Bu rakam İran'da 7 milyon, Fransa'da 16 milyon, İngiltere'de 35 milyon. Kısaca kitap ve kütüphaneye yönelik yaklaşımımız pek de pozitif değil.

Oysa Batı dünyası açısından -belirli despotik dönemler haricinde- bilgi ve bilgiye ulaştıran tüm kaynaklar binlerce yıldır tıpkı kutsal birer hazine gibi. Esirgeniyor, biriktiriliyor ve geniş halk kitlelerinin kullanımına açıyorlar. Kitaplarını muhafaza ettikleri mekanları tıpkı bir saray ya da mabet gibi inşa ediyor, süslüyor, koruyorlar. Bilginin hayatın merkezinde ve en hatta öncelikli yerinde olduğunu vurgulamak adına hiçbir masraftan kaınmıyorlar. Biz ise tarihimizin çok eski dönemlerinden beri aslında var olan bu geleneği srdremiyor, taş üstüne taş koymaktan adeta kaçınıyoruz. Bütün güzel ve özel mekanlarımızı, alanlarımızı otele, restorana çevirip para kazanmanın derdine düşüyoruz. Zengin oluyoruz, çok zengin oluyoruz, paralar kazanıyoruz. Sonra?